

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

4 februari 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de erkenning als universitair niveau van het hoger onderwijs van het lange type

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Dinsdag 4 februari 1997

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 13.50 uur*

Interpellatie van mevrouw Nelly Maes tot de heer Luc Van den Bossche, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de erkenning als universitair niveau van het hoger onderwijs van het lange type

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Maes tot de heer Van den Bossche, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de erkenning als universitair niveau van het hoger onderwijs van het lange type.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : De titel van de interpellatie werd veranderd. Mijn interpellatie betreft de aanhoudende klachten in het hoger onderwijs, meer bepaald inzake de zorg voor de kwaliteit en de erkenning van dit soort onderwijs. De titel werd ingekort en alleen het laatste deel is blijven staan.

De voorzitter : Dat klopt inderdaad.

Mevrouw Nelly Maes : Met deze interpellatie willen we niet aangeven hoe goed de situatie wel is. Toch wil ik er geen twijfel over laten bestaan dat we nog achter de tekst staan van het eerste Vlaamse regeerakkoord na de communautarisering van het onderwijs in 1988. Ik citeer : het toekomstig onderwijsbeleid zal de finaliteit van het universitair onderwijs, het hoger onderwijs van het lange type en dat van het korte type nauwkeurig bepalen en samenwerkingsvormen tot stand brengen. Bruggen tussen de verschillende onderwijstypes zullen worden georganiseerd. Einde citaat.

De opvatting dat het hoger onderwijs één groot landschap is waarin elk zijn plaats heeft, vinden we nog altijd een bijzonder inspirerende en vruchtbare gedachte. Het is goed daaraan te herinneren, nu de discussies weer oplaaien en alle duivels worden ontbonden in verband met de plaats waar een bepaalde opleiding dient te worden gesitueerd.

We zijn het nog altijd ten gronde eens met de inrichting van het hoger onderwijs en met de specifieke opdracht die bij deze indeling werd toegekend. Daarover bestaat in de democratische fracties van het Vlaams Parlement een vrij grote eensgezindheid. Ik interpelleer echter uit bezorgdheid. Ik vrees namelijk dat bepaalde waarden in het gedrang kunnen komen. Toen ik nog in de toenmalige Vlaamse Raad zat en de heer Daniël Coens onderwijsminister was, poogden we het universitair landschap te herschikken. Toen hebben de HOLT-instellingen een heroïsch gevecht geleverd om te worden erkend en liefst opgenomen in de universiteiten. Die discussie is afgesloten. Ik ben niet ongelukkig over de manier waarop ze toen is beslecht.

We hebben wel een grote bezorgdheid behouden voor de Europese erkenning van onder meer de diploma's. Onze grote inspanningen voor kwaliteitsonderwijs in Vlaanderen moeten vanzelfsprekend in het buitenland als zodanig worden erkend. Opleidingen die in andere Europese landen aan universiteiten of ermee geassocieerde instellingen worden georganiseerd, mogen niet hoger worden aangeslagen dan onze opleidingen die qua curriculum dezelfde waarde hebben. We weten hoe moeizaam het in de erkenningscommissies is om tot de wederzijdse erkenning van diploma's te komen. Dat is voor ons dan ook altijd een grote bezorgdheid geweest. In dit verband heb ik een paar teksten van de minister nagelezen, dat is altijd leerrijk.

Minister Luc Van den Bossche : Toch geen teksten uit mijn jeugd ?

Mevrouw Nelly Maes : Ik heb ooit een citaat uit uw jeugdijaren gehoord, en daar moet u zich niet over schamen. (*Gelach*)

De minister verklaarde in het verslag over de hogescholen, en ik citeer : het zal er meer op aankomen in de toekomst te zeggen waar je wat hebt geleerd, dan welk diploma je precies hebt behaald. Einde citaat. Indien we in Vlaanderen geen kwaliteitsonderwijs kunnen leveren, bestaat het gevaar dat de minder gegoeden daarvan het slachtoffer zullen zijn : zij zullen immers niet naar die betere instellingen kunnen gaan. Het is dus onze plicht om de kwaliteit van ons eigen onderwijs zo goed mogelijk te verzorgen, al was het maar omwille van die sociale rechtvaardigheidsgedachte.

Ondertussen is het spanningsveld blijven bestaan, terwijl we hadden gehoopt dat dit zou worden opgelost. Mijnheer de minister, in datzelfde verslag verklaarde u, en ik citeer : een niet-universitaire sector heeft immers de neiging om zich als universitair voor te doen, de zogenaamde academic drift. Hier kan bijvoorbeeld verwezen worden naar de discussies rond het onderscheid tussen academisch onderwijs en onderwijs van academisch niveau, terwijl anderzijds de universiteiten onderwijsprogramma's ontwikkelen met een gerichte beroepsoriëntatie, gepaard aan een toenemende nadruk op toegepast onderzoek en een versterking van de relaties met de industrie : de zogenaamde vocational drift. Einde citaat.

Deze woorden troffen me omdat ze een bijzondere actualiteitswaarde bezitten en dat zal ongetwijfeld nog een tijdje duren. Hiermee ben ik tot de basis van onze ontgoocheling gekomen : die twee neigingen blijven bestaan, en nemen soms zelfs nog toe.

Er is echter ook nog het andere luik, dat ik in mijn inleiding al beklemtoonde. Dit luik behoort tot onze basisopvattingen over het structureren van het onderwijs : het organiseren van bruggen tussen de verschillende onderwijstypes. Nu er een decreet betreffende het hoger onderwijs en een decreet betreffende het universitair onderwijs is, zou er toch al sprake moeten zijn van vorderingen op dit gebied. Uit radio- of televisiegesprekken blijkt dat dit niet zo is. Dat ontgoochelt me. Moeten we als wetgever onze verantwoordelijkheid niet opnemen en een vorm van aansporing geven ? Dit deel van het verhaal wordt immers heel moeizaam geschreven of blijft zelfs ongeschreven. We willen onze bezorgdheid daarover hier vandaag uiten.

In dit licht krijgen bepaalde conflicten een wat hinderlijk karakter. Nu kom ik tot de discussie die

wordt gevoerd in het HIVT en die hier al eerder werd behandeld. Ik was niet aanwezig toen de heer Sannen hierover een vraag stelde, maar ik las met enige verbijstering het antwoord van de minister in het verslag, waarbij ik in het midden laat of het verslag getrouw was of de minister verbijsterend. De argumentatie van die mensen houdt steek. Destijds hebben we bewust een artikel 200 toegevoegd aan het decreet betreffende het universitair onderwijs. Dit artikel bepaalt dat het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken deel uitmaakt van het RUCA. Daaraan werden de nodige gevolgen verbonden, daar de diploma's tot dan toe altijd door de rector van het RUCA werden ondertekend.

Het is niet mijn gewoonte om me door de Walen de les te laten spellen, maar ik stel vast dat de Waalse tegenhanger van dit instituut wél een protocol heeft afgesloten met de universiteit van Mons, waarin deze zaken werden geconcretiseerd. Als ik de uitspraken van de minister hoor, dan stel ik vast dat wij de neiging hebben om de andere richting uit te gaan. Ik ben het daarmee niet eens.

De minister zegt dat deze decretale bepaling nog niet formeel is opgeheven, maar feitelijk onuitvoerbaar is geworden. Als de minister hiermee bedoelt dat het eenvoudige feit van de fusie van de Antwerpse hogescholen tot de Autonome Hogeschool van Antwerpen met zich meebrengt dat een departement geen juridische daden meer kan stellen, dan verbaast dit me. Ik heb de data nagekeken : de overeenkomst tussen de inrichtende machten van de steden Antwerpen en Mechelen, het OCMW van Antwerpen en de ARGO dateert van 2 juni 1995. Uit andere teksten blijkt dat het instituut tot 31 augustus 1995 werd bestuurd door de ARGO. In de wet staat wat er staat : voor mij is dat geen formaliteit. Ook heb ik de verslagen nagekeken, dit om te zien welke visie hierop toen werd verdedigd. Ik citeer uit de tekst van naar ik meen iemand van de CVP. Hoewel de verslagen niet genaamtekend zijn, is er toch sprake van een ideologische signatuur, al was het maar door de verwijzingen naar de ideologie en de minister. Ik citeer : het samenbrengen van één instelling van HOKT en HOLT zal bijdragen tot het bevorderen van de samenwerkingsmogelijkheden met de universiteiten en het uitbreiden en versoepelen van de overstapmogelijkheden naar de universiteiten voor de studenten van het HOBU. Er is een belangrijke rol inzake toegepast wetenschappelijk onderzoek weggelegd voor bepaalde hogescholen. Dit kan gebeuren via samenwerkingsverbanden met de universiteit, maar ook in rechtstreeks contact met de industrie. Einde citaat.

Maes

Ik citeer dit om te beklemtonen dat men zich bij het opstellen van het decreet bewust was van de spanning tussen HOLT en HOKT. Daarnet verwees ik al naar het gevecht van de HOLT om niet apart te worden gelaten, maar om te worden opgenomen binnen de universiteiten. Dat gevecht heeft zich herhaald toen de HOLT-instellingen vreesden te worden gediskwalificeerd wegen hun fusie met de HOKT-instellingen. In het verslag van de commissievergaderingen van de Vlaamse Raad – toen was ik geen lid van deze commissie – komt deze bezorgdheid herhaaldelijk tot uiting, net als de ontkenning dat dit nefast zou zijn. Men was duidelijk van plan om deze instellingen in hun waarde te laten, zij het dan dat ze als departement zouden functioneren.

Het problematische daarvan wordt in de toenmalige teksten erkend, maar men heeft er eveneens een oplossing voor. Ik citeer : elke hogeschool richt departementen op. Dit zijn binnen de hogeschool echte pedagogische entiteiten met verantwoordelijkheden op het vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening en met inhoudelijk zeer ruime bevoegdheden, zoals onder meer het sluiten van samenwerkingsakkoorden waarbij evenwel een goedkeuring van de raad van bestuur vereist is met betrekking tot de financiële en juridische gevolgen. Einde citaat.

Als ik deze diplomageschiedenis lees, is het toch afhankelijk van de onderlinge afspraken binnen de hogeschool Antwerpen hoe de autonomie van het departement Instituut voor Vertalers en Tolken wordt georganiseerd om in samenwerking met het RUCA tot bepaalde afspraken te kunnen komen.

Minister Luc Van den Bossche : Het decreet betreffende het HOBU bepaalt de samenwerkingsvormen. Dit is een niet-toegelaten vorm van samenwerking.

Mevrouw Nelly Maes : Dat staat daar niet in.

Minister Luc Van den Bossche : Dat staat er letterlijk in.

Mevrouw Nelly Maes : Er wordt op veel plaatsen gezegd dat samenwerking mogelijk is.

Minister Luc Van den Bossche : Inderdaad, er wordt ook gezegd welke samenwerking mogelijk is.

Mevrouw Nelly Maes : Als niemand van goede wil is, dan zal er geen samenwerking komen.

Minister Luc Van den Bossche : Mevrouw Maes, in essentie komt het hier op neer : het is niet door te zeggen dat men kwaliteit biedt en de universiteit bovenaan op het diploma te vermelden, dat men plots een wijziging van het universitair decreet heeft verkregen. Het universitair decreet vermeldt de opleiding tot vertaler-tolk niet. Juridisch gezien is dat niet moeilijk.

Mevrouw Nelly Maes : In artikel 200 bepaalt het universitair decreet dat het Hoger Instituut voor Vertalers en Tolken een deel is van het RUCA.

Minister Luc Van den Bossche : Er staat ook bij met welk doel.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, we gaan hier geen juridisch gevecht voeren. Dat is mijn terrein niet.

Minister Luc Van den Bossche : Mevrouw Maes, u moet eens over één element nadenken. Ik laat het verband met Wallonië nu even buiten beschouwing, maar de grenzeloze arrogantie van één hogeschool die vindt dat ze zoveel beter is dan de andere departementen in andere hogescholen die ook een opleiding tot vertaler-tolk aanbieden, stemt toch tot nadenken. Ik stel de kwaliteit niet in vraag : ik erken ze. Maar het is niet omdat opeenvolgende figuren met luide stem verklaren dat ze zich op eenzame kwaliteitshoogte bevinden, dat dat daarom ook zo is.

Mevrouw Nelly Maes : Dat is ook niet het doel van mijn interpellatie. De kern van mijn betoog is dat het bouwen van bruggen tussen de HOLT-instellingen en de universiteiten zeer belangrijk is. We stellen vast dat hier een brug bestaat, en dat deze nu zo nodig moet worden opgeblazen.

Minister Luc Van den Bossche : Er is geen brug. Het gaat hier om een gebruik of eigenlijk misbruik van de naam van de universiteit, terwijl dat niet is toegelaten. De samenwerkingsvormen werden vastgelegd. Er bestaan mogelijkheden tot samenwerking. Ook de VLIR heeft zich daarover uitgesproken. De rector van het RUCA was hierbij aanwezig en heeft het compromis in de VLIR mee goedgekeurd. Wat is het compromis ? Op de bijlage van een diploma kan men ondertekenen onder de titel : mij bekend.

Mevrouw Nelly Maes : Het stoort sommigen dat artikel 200 van het decreet iets bepaalt en dat u zegt dat dit artikel nog niet formeel is opgeheven. U zult toch een meerderheid nodig hebben om dat te doen.

Minister Luc Van den Bossche : Vindt u dat daar een meerderheid voor nodig is ? De theorie van de impliciete opheffing bestaat in het recht. Het hogeschooldecreet heeft dit impliciet opgeheven.

Mevrouw Nelly Maes : Welk artikel bepaalt dit dan ?

Minister Luc Van den Bossche : Het hogeschooldecreet in zijn geheel heeft dit artikel opgeheven. Dat hoeft niet door één bepaald artikel te gebeuren.

Mevrouw Nelly Maes : Dan is de autonomie van de departementen toch een fictie ?

Minister Luc Van den Bossche : Neen mevrouw Maes, deze autonomie bestaat in grote mate, maar ze wordt begrensd door de krijtlijnen van het decreet. Ik zal u een voorbeeld geven.

In Gent werd een overeenkomst gesloten tussen provinciale hogescholen en de universiteit van Gent die betrekking had op de opleiding voor vertalers-tolken. Dit samenwerkingsakkoord gaat zo ver als het decreet dit toelaat, het gaat zelfs verder dan de samenwerking tussen het HIVT en het RUCA. Sinds dit samenwerkingsakkoord tekent de rector van de Gentse universiteit op de bijlage onder de titel : mij bekend. Op het diploma staat echter wel geschreven : Provinciale Hogeschool Oost-Vlaanderen.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, dit zal deze commissie interesseren. Bij mijn weten bestaan er immers niet zo veel voorbeelden van goede overeenkomsten tussen universiteiten en hogescholen.

Minister Luc Van den Bossche : Ten eerste bestaat er een oude traditie : de rector van de universiteit van Leuven ondertekent de diploma's van de Antwerpse Vrije Hogeschool voor Vertalers en Tolken. De rector van Ufsia ondertekent al jaren de diploma's van Marie Haps. De rector van Gent ondertekent deze van de Provinciale Hogeschool Oost-Vlaanderen. Dat laatste gebruik is in 1995 ontstaan als toepassing van het hogeschooldecreet.

Er bestaan dus samenwerkingsvormen. Sommige dateren van vroeger, ik weet niet hoe deze nu verder worden geconcretiseerd. Andere zijn van recentere datum, zoals de Gentse. Zij vinden het echter niet nodig om allerlei acties te ondernemen om dat aan de buitenwereld mee te delen. Ondertussen werken ze wel samen.

Mevrouw Nelly Maes : We zijn niet meteen de buitenwereld. Wij zijn als wetgever geïnteresseerd in wat deze herschikking van het onderwijslandschap in de praktijk zal betekenen. Het verheugt mij dat er zulke samenwerkingsakkoorden gesloten worden. Misschien zou een overzicht van zulke initiatieven erg nuttig zijn voor deze commissie. Op basis daarvan kunnen we acties en vragen om steun beter evalueren.

De voorzitter : Kunnen de diensten van de minister zo een overzicht opmaken ?

Minister Luc Van den Bossche : Mijn diensten beschikken daar ook niet over. Ik zal dat moeten opvragen via mijn commissarissen.

Mevrouw Nelly Maes : Ik zet mijn betoog voort. Dit onderdeel van mijn interpellatie heeft vooral tot doel te onderstrepen dat we niet in de praktijk willen zien gebeuren wat we als wetgevers niet gewild hebben. Met andere woorden, de herschikking van het hogeschoolonderwijs mag er niet toe leiden dat het samenbrengen van HOLT- en HOKT-instellingen een devaluatie van de HOLT-instellingen zou inhouden.

Minister Luc Van den Bossche : Dit is weer een staaltje van de mensheid die de eigen navel bemint. Het HOLT kant zich tegen het trapsysteem. Het staat de facto op hetzelfde niveau als de universiteit. Maar wel kijkt HOLT neer op HOKT. Dan zijn er plotseling weer rangen en standen. Waar is de consequentie ? Dit is gewoon een staaltje van schoppen naar beneden en vleien naar boven toe. De drie types hebben verschillende missies gekregen, waarmee ze zich alle akkoord hebben verklaard. Ik blijf trouw aan dat principe en heb dus om de beurt ruzie met iedereen.

Ik wil even ex absurdo redeneren. Stel dat men, zoals beweerd wordt door het HIVT, met een samenwerkingsakkoord de titel van universiteit zou kunnen binnenrijven. Welke instelling wacht dan nog langer dan dertig dagen om dat voor zijn HOLT-opleiding te doen ? Daarmee zijn de twee decreten dan totaal uitgehold. Zoiets zou volledig indruisen tegen de filosofie van de wetgever.

De kwestie van de binaire en tertiaire opbouw is weer een andere discussie. Daar koesteren we een traditie die enig is in Europa. In 1970 hebben we al voor een drieledige opbouw gekozen, terwijl de meeste andere landen voor een binaire opbouw opteerden. Zij hebben wel binnen de universiteiten een onderscheid gemaakt tussen de zuivere univer-

Van den Bossche

siteit, de technical university en het hoger onderwijs voor geneeskunde bijvoorbeeld.

Wat doet men nu in Europa? In Europa – en dat is bewezen door het Erasmus-, Socrates- en Tempus-programma – maakt men voor de toegang tot die programma's geen onderscheid tussen hoger onderwijs lange type en universitair onderwijs. Men zegt dat de partners elkaar zoeken en herkennen. In de praktijk werkt dat inderdaad. Een aantal Vlaamse hogescholen die zich echt toelagen op buitenlandse contacten, hebben dat met veel succes gedaan, denk maar aan het HIVT. Deze instelling heeft daar jarenlang gestalte aan gegeven. In een aantal andere landen is een opleiding tot vertaler-tolk een universitaire opleiding, bij ons is het hoger onderwijs buiten de universiteit. Dat betekende dat men bij ons niet kon doctoreren, tenzij in het verlengde van een filologie-opleiding, wat dan weer in de praktijk erg moeilijk bleek. Dus ging men naar Nederland of naar Montpellier om te doctoreren. Dat hebben we enkele jaren geleden al verholpen door doctoreren via de universiteiten mogelijk te maken.

Er is dus wel een zekere traditie, maar er bestaat binnen Europa geen barrière. Een van mijn geloofspunten is dat men over tien, vijftien jaar zal vragen: wat heb je waar gestudeerd? Daarbij zal het geen belang hebben met welke titel men kan pronken en of die nu aan een universiteit of een hogeschool zijn behaald. De internationale reputatie van de instelling, of zelfs van de richting binnen die instelling, zal bepalen of men het met die titel maakt. Harvard is een grote naam, maar niet elke studierichting van Harvard wordt even sterk geapprecieerd.

Mevrouw Nelly Maes : Die evolutie is inderdaad al bezig. Dat neemt niet weg dat we hier een zeer hybride structuur hebben gecreëerd. Door het samenvoegen van de zeer diverse HOKT-instellingen met HOLT-instellingen en met kunstinstellingen, vraag ik me soms af wat er aan goed of slecht beleid binnen zo een context mogelijk is.

Ik geef terzake een tweede Antwerps voorbeeld: de Academie van Antwerpen. Ik heb hier al bij een discussie over de kwaliteit van het kunstonderwijs een hartenkreet geslaakt, waar de minister een zeker begrip voor getoond heeft. Dat siert hem. Toch kan ik het niet eens zijn met de uitkomst van de hele discussie, welke historische redenen men hiervoor ook aanhaalt. De Academie van Antwer-

pen heeft geen docenten, maar leraren, wat al een uniek feit is. Daarenboven worden die leraren bijzonder slecht betaald, wat er bij mij dan weer helemaal niet in kan.

Minister Luc Van den Bossche : Die leraren kunnen vrij cumuleren.

Mevrouw Nelly Maes : Dat klopt, maar niet iedereen verdient iets aan dat vrij cumuleren. Er zijn zelfs heel wat leraren die geld verliezen door te cumuleren.

Minister Luc Van den Bossche : In dat geval kunnen ze conform het decreet aanvragen om, als ze tenminste voltijds ter beschikking zijn van de hogeschool, als voltijdsen te worden erkend en betaald. Ze moeten dus kiezen. Wat niet opgaat, is dat sommigen klagen dat ze er niets aan verdienen, maar dat ze evenmin voltijds beschikbaar zijn. Elk van ons weet hoe zulke pseudo-artistieke leraren functioneren. Ik bedoel daar natuurlijk Jos Van Immerseel niet mee, die officieel erkend is en in het officiële circuit zit en wiens inkomsten dus allemaal gekend zijn. Ik denk wel aan een aantal minder grote goden, die de zaken anders aanpakken.

Mevrouw Nelly Maes : Ik wil misverstanden vermijden. Als een muzikant wordt uitgenodigd om in een orkest te spelen, dan doet hij dat en hij wordt daar meestal voor betaald. Als een beeldend kunstenaar bezig is met zijn artistiek werk, dat eventueel onverkoopbaar is en waarvoor geen betalende besteller klaarstaat, verdient hij niets aan zijn cumulatiemogelijkheid. We hebben er terecht voor gekozen dat de leraren van conservatoria mensen zijn die ook als uitvoerend of scheppend kunstenaar een rol spelen in de samenleving. Ik zou het jammer vinden om in de sector van de vrije kunsten mensen terug te vinden die zich beperken tot hun leeropdracht en die geen kunstenaar meer zijn. Ik ben wel danig onder de indruk van het financiële verschil. Een werk maken kan voor een kunstenaar in de eerste plaats een investering zijn en niet zozeer een onmiddellijke bron van inkomsten. We hebben het over de specificiteit van het kunstonderwijs.

Minister Luc Van den Bossche : Het onderwijsdepartement is geen subsidiërende instantie voor de kunst. Ik betaal onderwijs. Wie omwille van andere bezigheden niet voltijds beschikbaar is, of die buitenschoolse bezigheden nu rendabel zijn of niet, kan niet als voltijds leerkracht worden betaald. Dat is de vergissing die men hier stilzwijgend maakt.

Mevrouw Nelly Maes : Een kunstonderwijs zonder kunstenaars is toch onmogelijk ?

Minister Luc Van den Bossche : Dat vraag ik ook niet. Men moet echter wel consequent zijn. Sommigen vragen een voltijdse onderwijswedde terwijl ze door hun kunstenaarsactiviteiten wel maar deeltijds ter beschikking van het onderwijs zijn. Dat is mijn opdracht niet. Ik wil aan minister Martens vragen of hij daar middelen voor kan uittrekken, maar ik betaal onderwijsprestaties en geen artistieke prestaties. Ik zeg daarom niet dat deze artistieke prestaties geen belang hebben.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, het zal niet makkelijk zijn om hier vandaag uit te raken. Ik blijf beklemtonen dat men in het kunstonderwijs en dan in het bijzonder in de Antwerpse Academie op lange termijn zal worden geconfronteerd met een kwaliteitsprobleem. Het is onmogelijk om de leerkrachten in dergelijke omstandigheden te behouden. Ik ben evenwel niet van plan het verleden hier uit de doeken te doen. De technische uitleg van de minister over gescheiden departementen doet niets terzake. De academie huisvest de sterk groeiende restauratieafdeling, waarvoor men echter niet voldoende ruimte heeft. De docenten mogen er geen docenten heten. Dit zijn grote problemen.

Mijnheer de minister, u moet uw gezag aanwenden teneinde de problemen in de Antwerpse Academie, die al jaren aanslepen, op te lossen. Er zijn mensen van goede wil. Het is een huis van goede traditie. De nieuwe mensen die werden aangeduid, willen zich voor 100 percent inzetten. Waarom brengen we de nodige mensen niet om de tafel en zoeken we niet samen naar oplossingen ? De communicatie zoals ze nu verloopt, vormt geen model.

De bezorgdheid die ik hier met deze interpellatie en met de aangehaalde voorbeelden heb willen uiten, gaat verder dan alleen de praktijk. We zijn bekommerd om het geheel van instellingen en hun peil. Ik deel de bekommernis van de minister : de resultaten van de opleiding zullen uiteindelijk de aantrekkingskracht van de opleidingen in de toekomst bepalen.

Het is onze taak om hiervoor duidelijke voorwaarden te scheppen. Ik zie echter ontsparingen. Elke hogeschool heeft haar eigen geschiedenis. Een situatie waarbij de Academie van Antwerpen 104 percent personeelskosten zou hebben als ze iedereen zou betalen zoals het moet, is natuurlijk onhoudbaar. We kennen het fusieprincipe onder meer van de fusies tussen gemeenten. De minister weet ook

dat toen mensen van andere gemeenten werden opgenomen in gemeentelijke administraties van andere gemeenten ; mensen die veel te goed werden betaald. We hebben ze echter niet willen straffen voor zaken waarom ze niet zelf hebben gevraagd. Het zijn de inrichtende machten die tot fusies zijn overgegaan. Daarvan mogen de mensen niet het slachtoffer zijn.

Het functioneren van de departementen binnen de hogescholen verloopt op sommige plaatsen zeer goed en we horen ook heel wat positieve zaken. Naar verluidt is de sfeer ten goede veranderd. Zulke persoonlijke opwellingen van emotionaliteit van de betrokkenen kunnen mij als medeverantwoordelijke voor de wetgeving in dit land niet troosten. Ik vind dat we de toestand niet zo kunnen laten. We moeten iets doen. Zo kan het onderwijslandschap het boeiende landschap worden dat we altijd hebben gewild.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil mijn vraag van veertien dagen geleden niet herhalen. Toen ging de discussie over het HIVT en was het antwoord van de minister heel duidelijk.

We worden geconfronteerd met een probleemsituatie in het HOLT en de universiteit. Het samengaan van HOLT en HOKT brengt een opwaardering van het HOKT met zich mee. Daar ben ik ook steeds van uitgegaan. Alles hangt echter af van het soort fusie en van de machtsposities van de vorige hogescholen of van de verschillende departementen binnen die nieuwe hogeschool. Er vonden een paar ongelukkige fusies plaats, waardoor sommige vroegere HOLT-scholen in een penibele situatie zijn terechtgekomen.

Als wetgever moeten we echter wel voorzichtig zijn : ieder heeft zijn eigen werkterrein. Enerzijds is er een wet goedgekeurd die bepaalde mogelijkheden heeft gecreëerd, en anderzijds is er de verantwoordelijkheid van de inrichtende machten die het onderwijs organiseren. Deze hebben beslissingen genomen die voor het personeel en voor bepaalde departementen vaak niet nadelig zijn. Als de wetgever de oorzaak is van de penibele situatie, moeten we misschien corrigerend optreden. We kunnen natuurlijk wel niet bij de hogescholen zelf interveniëren. Dat zou gevaarlijk zijn. Individuele voorbeelden mogen ook niet worden veralgemeend en zijn niet altijd een symptoom voor het hele Vlaamse hogescholenlandschap.

Sannen

De discussie over HOKT en HOLT heb ik altijd ervaren als onrechtvaardig voor het HOKT. Ik heb het zowel over de periode vóór de totstandkoming van de wetgeving als over de situatie nu. Ik erken de problematiek van het HIVT, maar zoals ik al eerder zei, wil ik daar nu niet op terugkomen.

Wat de problematiek van het kunstonderwijs betreft, zijn de inrichtende machten weer grotendeels de oorzaak van een hele reeks problemen. Ik heb ook veel vragen bij de fusies die kost wat kost moesten worden gerealiseerd. Moesten die fusies zo verlopen? Een half jaar geleden heeft de minister een engagement aangegaan bij onze interpellatie over de problematiek van het hoger kunstonderwijs: hij beloofde om met de verschillende algemene directeurs te gaan praten over een voldoende erkenning van en voldoende middelen voor de artistieke opleiding, en om indien nodig corrigerend op te treden.

Mevrouw Maes heeft terecht gewezen op het probleem van de vergoeding van lesgevende kunstenaars. Mijnheer de minister, ik ben het met u eens dat het onderwijs prestaties moet belonen. Het onderwijs moet de kunst inderdaad niet subsidiëren. Men moet echter wel voor ogen houden dat belangrijke kunstenaars alleen maar bereid zullen zijn zich voor een beperkt aantal uren te engageren voor een hogeschool, indien ze daar voldoende voor worden beloond. Misschien beweert mevrouw Maes juist het tegenovergestelde, maar ook belangrijke kunstenaars moeten zich de moeite willen getroosten om enkele van hun uren ter beschikking te stellen van het hoger onderwijs. Wij moeten ervoor zorgen dat ze daar voldoende voor worden beloond. Anders zullen ze niet meer bereid zijn om dit te doen en zal dit een degradatie van het kunstonderwijs met zich meebrengen.

De voorzitter : Minister Van den Bossche heeft het woord.

Minister Luc Van den Bossche : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, daarnet zei ik reeds dat men in deze staat geen hogeschoollandschap uit het niets maakt. Er is een voorgeschiedenis, een verleden, er zijn de gevoeligheden eigen aan die traditie: dit alles speelt een rol.

Ik geef een typisch voorbeeld waarmee we werden geconfronteerd ter gelegenheid van het maken van zowel het universitaire als het HOBU-decreet. Het betreft de studies handelswetenschappen en toege-

paste economische wetenschappen. We werden met beide geconfronteerd. Bekijken we de geschiedenis, dan zien we dat sommige oorspronkelijk buiten de universiteit ontstane opleidingen langzamerhand naar de universiteit zijn gegaan. Dat begint in de jaren dertig in Leuven en eindigt bij het compromis des Flamands in Limburg, waarbij de EHL in het LUC werd opgenomen. Hieromtrent heb ik steeds met de nodige schroomvalligheid mijn onzekerheid uitgesproken dat de EHL de instelling was die buiten de universiteit in die opleiding de hoogste kwaliteit genereerde op het ogenblik van opname.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de minister, hebt u het inspectieverslag gelezen dat de EHL, kort nadat het als faculteit werd opgenomen in het LUC, bestempelde als één van de meest kwalitatieve faculteiten Toegepaste Economische Wetenschappen?

Minister Luc Van den Bossche : Ja, maar ook met een aantal gebreken. We moeten in overweging nemen dat het LUC flink wat werk heeft verricht. Na de opname heeft er inderdaad een zeer snelle academisering plaatsgevonden. De toestand waarin ze zich voordien bevond, liet me echter niet toe met zekerheid te stellen dat er geen HOBU-instellingen waren waarvan de kwaliteit minstens even goed was dan de EHL – en dan druk ik me beleefd uit.

Zo weet ik niet of bijvoorbeeld de opleiding aan de Ehsal zwakker was. Maar goed, het was een soort compromis des Flamands: mijns inziens niet het mooiste, maar het werd gesteund door allerlei mensen die op lokaal vlak moesten worden verkozen, hetzij in Antwerpen, Limburg of West-Vlaanderen. Daarmee was de zaak in orde.

Hoe moet men dat decreet uiteindelijk nog gaan uitleggen? Ik daag u uit het bijvoorbeeld te verklaren aan de Ehsalstudenten. We hebben dan uiteindelijk bepaald dat die opleiding equivalent is met de academische opleiding. Dat was een nieuwigheid in onze wetgevende techniek. Via de opeenvolgende decreten werd dus een poging tot ordening van de werkelijkheid ondernomen.

Bij een opening van het academiejaar in het LUC heb ik ooit gezegd dat ik ook niet wil vooruitlopen op Europese evoluties inzake herschikkingen in het hoger onderwijs, want daar kan niemand op vooruitlopen. Het onderwijs is in Europa een laat-tijdig ontdekte bevoegdheid. Oorspronkelijk was

Van den Bossche

Europa niet echt bevoegd, maar is men dit domein, via allerlei interpretaties van artikelen, beginnen te behandelen. De vrijheid van mobiliteit van arbeidskrachten confronteerde de werkgevers immers met de diploma's van de verschillende landen. Uit economische bekommernis heeft men dus het onderwijs ontdekt. Pas in het Verdrag van Maastricht werden twee artikelen inzake onderwijs, namelijk 127 en 128, opgenomen. Na Maastricht heeft België het voorzitterschap waargenomen en ben ik in feite de eerste geweest die de Raad van de ministers van Onderwijs als werkelijke ministerraad heeft voorgezeten. Vroeger was dit orgaan immers een niet geheel rechtsgeldige creatie.

Ik wil hiermee maar aantonen dat we ons slechts bevinden aan het beginpunt van een evolutie. Trouwens, de vergelijkbaarheid van opleidingen is nog steeds relatief klein. Zo kan ik het voorbeeld geven van Nederland, waarmee we zeer frequente relaties hebben en waarmee nu heel verregaande gesprekken worden gevoerd om een en ander meer op elkaar af te stemmen. Waar zij kennistechnologie hebben, hebben wij informatica. Dat is nog vrij gemakkelijk te begrijpen. Maar bij hen verschilt de universitaire opleiding tot burgerlijk ingenieur fundamenteel van de onze, niet alleen wat de lengte, maar ook wat de inhoud betreft. Vandaar weigeren we al heel lang de gelijkwaardigheid te erkennen. Daarin worden we unaniem gesteund door de twee faculteiten. Waarschijnlijk zal de situatie binnenkort wél evolueren naar gelijkwaardigheid.

In Europa is er dus een lange weg te gaan qua inventarisatie van het aanbod, de inhoud, de curricula van hoger onderwijs. Vervolgens moeten we onderzoeken hoe we dat kunnen ordenen tot een vergelijkbaar geheel. Daarbij is het nog te vroeg om ons bezig te houden met de vraag of we in een driedig stelsel zullen blijven of zullen overgaan tot een tweeledig stelsel. Tot op heden heb ik steeds de volgende lijn aangehouden : organisatorisch zijn we naar een tweeledigheid gegaan ; qua inhoud zijn het academisch onderwijs en het onderwijs van academisch niveau duidelijk familie van elkaar, maar hebben ze een andere finaliteit, die blijkt uit de missiedefinitie in de decreten.

Het hoger onderwijs kent twee verschillende missiedefinities : één voor het tweecycli-onderwijs, één voor het eencyclusonderwijs. In die zin hebben we de werkelijkheid inhoudelijk zodanig herschikt, dat er geen strijdigheid meer bestaat met andere formele ordeningen van die werkelijkheid. De formaliteit van de ordening is niet meer belangrijk, het is

de missie die belangrijk wordt in de ordening. De hogescholen hebben dan de vrijheid gekregen zelf hun departementen in te richten. Vinden de hogescholen het, conform de missie, logischer om een departement eenduidig te maken, dan is dat hun – mijns inziens nog niet onverstandige – inschatting : zo kunnen ze bijvoorbeeld de tweecycli-opleiding economie in een ander departement opnemen dan de eencyclusopleiding.

Er werden natuurlijk verschillende oplossingen gevonden. In Groot-Brittannië heeft men, zoals men in dat land gewoonlijk doet, enkele jaren geleden alles gelijkgeschakeld : alles werd universiteit gemaakt. Ik heb ooit in Santander de academische rede uitgesproken ter gelegenheid van het vijfjarige bestaan van de Santandergroep. Op dat ogenblik werd het bestuur herverkozen. Ook de Britse universiteiten waren aanwezig. Tijdens de receptie voorafgaand aan de verkiezing bezwoeren de vertegenwoordigers van de oudere Britse universiteiten de anderen om toch maar niet voor die kwibussen van de opleidingen van het korte type, die nu waren opgenomen binnen de universiteiten, te stemmen.

De heer Herman Candries : Dat is een overgangperiode.

Minister Luc Van den Bossche : Overgangperiode ? Vergeet het maar ! In Engeland is dat definitief : daar organiseert men de gelijkheid immers steeds op papier, maar de ongelijkheid is de regel. In het secundair onderwijs is men gelijk, maar in de Westminster school kan men toch wel beter onderwijs krijgen dan in de gewone, publieke school naast de deur.

Men kan dit alles dus moeilijk vergelijken met andere landen. Zoals ik reeds zei heeft men er in andere landen voor gekozen om de universiteiten terug te brengen tot hun zuiver academische taak. Die worden dan onderscheiden van de technical universities, die specifiek de ingenieursopleidingen en wat daarmee samenhangt verzorgen. Dan zijn er nog de hogescholen voor geneeskunde. Het voordeel dat men daar heeft, is dat men zuiverder de missie is blijven volgen. Bij ons heeft men de neiging om alles in gradaties te zien : het ene is geleerder dan het andere. Het ene is beter dan het andere. De universiteit is het summum.

Dat maakt natuurlijk de discussie voor een deel zo moeilijk. Binnen die visie is het heel erg logisch dat men de opleiding voor ingenieurs, die niet eenvoudig is, aan de universiteit toewijst. Hetzelfde geldt voor de opleiding geneeskunde, hoewel dit nu een

Van den Bossche

van de typische voorbeelden is van een zuivere beroepsopleiding. Het is dus de geestelijke ingesteldheid die deels het probleem vormt. Bij het HIVT is het grotendeels een probleem van die aard : het staat beter om de buitenwereld te laten geloven dat ze een universiteit zijn, hoewel dat natuurlijk niets verandert aan de kwaliteit. Dat is een mentaliteit die bij ons leeft, en die we exporteren. We denken dat de buitenwereld kijkt naar ons, zoals we naar onszelf kijken. Op dat vlak lijkt dit me een vergissing.

De gehele kwaliteit en kwaliteitsbewaking is een opdracht voor de hogeschool zelf, voor het departement zelf. Ik kom daar tussen met visitaties, waarbij we kunnen bijsturen zodat we vrij gemakkelijk zicht krijgen op wat fout loopt. De meta-evaluatie is dus in feite mijn opdracht : niets meer, maar ook niets minder dan dat. Ik wil u echter zeggen dat het moeilijk is om een rationeel gesprek te voeren met die mensen. Ik geef een voorbeeld uit de sector Woord. Er bieden vier instituten een toneelopleiding aan, maar een echte, volwaardige kleinkunstopleiding hebben we niet. Het zou kunnen dat die vier opleidingen net dezelfde zijn : dat alles is voor hen echter onbelangrijk. Vervolgens komt er een voorstel op tafel : de eerste jaren kunnen overal worden ingericht en een gelijk curriculum hebben. Daarna gaat iedereen zich echter modulair specialiseren. De student kan vrij rondreizen in Vlaanderen, de modules samensprokkelen die hij zelf wil en zo zijn opleiding enigszins boetsen naar zijn beeld en gelijkenis. Op die manier wordt een veel bredere opleidingsmogelijkheid geschapen dan diegene die er nu is. Dan ziet iedereen dat dat verstandig is. Maar als men aan de uitwerking begint, werkt niemand meer mee. Huys stelt terecht voor om ons in muziek in datgene te specialiseren waar we goed in zijn. De ene zou zich in kamermuziek kunnen specialiseren, de andere in oude instrumenten. We hebben een voorbeeld in Antwerpen waar Van Immerseel schitterend met oude instrumenten de authenticiteit van de meesters van de 17de en 18de eeuw tot leven brengt. Dat doet hij trouwens in zijn eigen gezelschap. Daar heeft men een buitengewone lesgever die iets specifiek kan opbouwen. Op dit moment hebben we nergens in onze muziekopleidingen een opleiding tot operazanger. Iemand die echt talent heeft, moet maar hopen dat hij in Schotland of ergens anders terecht kan.

We bieden wel dikwijls dezelfde opleidingen aan. De dames en heren van de kunstopleidingen zijn ook erg kortzichtig. Ze denken alleen nog aan zich-

zelf en niet meer aan de opleidingen in Vlaanderen. Musical kan niet worden aangeleerd in Vlaanderen. Wat gebeurt er ? Als de afdeling musical van het Ballet van Vlaanderen Sacco en Vanzetti opvoert, moet men eens naar de rolbezetting kijken. Die rolbezetting is samengeraapt. Ik heb dat samen met regisseur Stijn Coninckx eens bekeken. Als men vraagt waar de beste zangeres van de groep haar opleiding heeft genoten, dan blijkt dat ze in Amerika en Groot-Brittannië heeft gestudeerd. Wij hebben haar niet opgeleid. Ze is alleen even teruggekomen. De rest is toevallig samengeraapt.

Zoiets kan toch niet. De oorzaak van dit alles is dat men niet wil meewerken. Iedereen wil het bestaande handhaven, omdat dat het gemakkelijkste is. Die discussie is uitermate moeilijk en moeizaam. In die sector gaat het vaak om een gebrek aan bekommernis om het geheel. In Antwerpen is de situatie heel bijzonder. Ik kom daar straks op terug.

Wat de lesgevers zelf betreft hebben we er alle belang bij om belangrijke kunstenaars aan te trekken. Er zijn verschillende mogelijkheden. Men kan gastdocent worden en daar een bijzondere verloning voor krijgen. Ik kan mij inbeelden dat iemand als Van Immerseel zegt dat hij slechts enkele uren les kan komen geven en dat hij daarvoor een bijzondere betaling wenst als gastdocent. Dat is perfect haalbaar.

Dikwijls is ook het pensioen een punt van aantrekkingskracht. Die mensen leven voor de rest in een statuut dat geen statuut is. Als kunstenaar zijn ze totaal zelfstandig. Ze zijn ook gedeeltelijk overgeleverd aan subsidiëringen enzovoort. Voor hen is een onderwijsactiviteit een sociaal vangnet op termijn. Dikwijls gaat het minder om de verloning die ze ontvangen dan om de zekerheid dat er een vangnet is op het einde van hun carrière. Ze zijn ook niet in alle gevallen zeker dat ze hun carrière tot het einde kunnen uitbouwen. Zelfs al is men een briljant violist, dan nog moet men in staat zijn om daarmee door te gaan tot aan de pensionering. Men moet niet al te ziek worden om al niet meer goed te kunnen functioneren.

Daarom is men vaak aangetrokken tot zo'n taak. Natuurlijk moet men beschikbaar zijn. Daarom gaan we ervan uit dat wie echt artistiek is, maar ten dele beschikbaar zal zijn. Het ideale scenario is niet een kunstenaar die lesgeeft, maar die niet meer artistiek bezig is. We hebben liever een kunstenaar die nog creatief bezig is.

Van den Bossche

We zouden dus een systeem van cumulatie willen invoeren. Er zijn twee mogelijkheden. We kunnen het vroegere systeem toepassen waarbij men moest zeggen hoeveel men verdiend heeft. Dan wordt er gelogen en bedrogen. Ik heb ook geen inspecteurs om op een expositie te gaan kijken wat en hoeveel een bepaald kunstenaar verkoopt.

Ook de beschikbaarheid zou afwezig zijn. Ik ga uit van de beschikbaarheid. Er kan een keurige wedde betaald worden voor een beperkte beschikbaarheid, maar met een deskundigheid van lesgeven. Per uur dat men beschikbaar moet zijn, is men wel goed betaald. Wie meent dat hij op een bepaald moment in zijn carrière full-time beschikbaar kan zijn en als de hogeschool daar nood aan heeft, dan kan men naar een andere weddeschaal overgaan. Als men dan ook artistieke bekendheid heeft, kan die erkend worden. Dan zijn alle problemen opgelost.

Wat Europa betreft heb ik u al gezegd dat er zich geen probleem stelt. Het is geen hinderpaal voor deelname aan de Europese programma's. Dit excuus heeft men uitgevonden, maar het strookt niet met de werkelijkheid. Artikel 61 tot en met 63 van het hogeschooldecreet definieert de samenwerking van de hogeschool met de universiteiten. Men kan overeenkomsten sluiten over : de gezamenlijke organisatie van voortgezette opleidingen, de lerarenopleiding, de post-hogeschoolvorming, het projectmatig wetenschappelijk onderzoek, de maatschappelijke dienstverlening, de kwaliteitszorg, sociale voorzieningen, gebruik van infrastructuur, en ten laatste het wederzijds toelaten van personeelsleden tot stage in elkaars instellingen. Al die punten staan erin vermeld en geleidelijk aan krijgt dit gestalte. Er wordt natuurlijk een beetje gearzeld, want ze moeten elkaar een beetje leren kennen en vertrouwen. Langzaam maar zeker krijgt men een aantal samenwerkingsverbanden.

Ook zijn er de bruggen, waarbij de universiteit als ontvangende instelling weliswaar beslist welke studieduurverkorting ze toestaat of niet. Dat is inder tijd zo ingeschreven en mijns inziens is dat ook goed. Die bruggen worden toch meer en meer gebruikt. Studenten van het eerste jaar denken al aan de mogelijkheden van bruggen. Dat hebben ze al mee bij hun intrede in het HOBV.

Ook het gelijkmatig wetenschappelijk onderzoek met derden of met universiteiten begint geleidelijk aan. Het IWT dat onder de bevoegdheid van minister-president Van den Brande valt, gaf het voorbije

jaar 170 miljoen frank uit aan gelijkmatig wetenschappelijk onderzoek naar hogescholen. Dat was vroeger niet het geval. Dat is totaal nieuw. Ik vermeld dit om aan te tonen dat er geleidelijk aan gestalte en inhoud gegeven wordt aan wat we afgesproken hebben.

Wat de Antwerpse Academie betreft zien we een omgekeerde situatie. Elders is men erin geslaagd artistieke faam toe te kennen aan diegenen die pedagogische kwaliteiten hebben, maar waarvan de artistieke kwaliteiten niet bekend zijn. Antwerpen bevindt zich in een vrij droevige situatie. Het is juist dat de toekenning van artistieke faam tot op heden niet heeft plaatsgevonden. De raadgevingen van de eerste adviescommissie zijn door het hogeschoolbestuur immers verbroken omdat ze niet gemotiveerd waren. Ze waren ook niet opgenomen in een deugdelijk proces-verbaal. Het was een warboel.

Er werd een tweede adviescommissie geïnstalleerd maar vooraleer die haar werkzaamheden kon beëindigen is een van de drie leden, met name ere-inspecteur Van Looye, overleden. Nu is er een derde adviescommissie. Ik hoop dat die haar werkzaamheden tot een goed einde zal brengen. Ze zal haar werkzaamheden deze week beginnen. Begin maart zou de procedure voor de Antwerpse Academie beëindigd zijn.

Het is natuurlijk een lijdensweg. De eerste maakt er een warboel van. De tweede eindigt onvolledig omdat er iemand overlijdt. De derde is nu geïnstalleerd en zal tegen begin maart haar advies klaar hebben. Dan kan men regulariseren. Het heeft lang geduurd, maar daar heeft niemand schuld aan.

De kwaliteit is belangrijk, dit zowel voor het HOKT als voor het HOLT. Met het oog op hun goede naam moeten de instellingen kwaliteit genereren binnen hun eigen missie, ze mogen zich niet langer baseren op het trappensysteem. Elke categorie van het hoger onderwijs heeft zijn eigen finaliteit, zijn eigen verdienste en zijn eigen waarde. Op internationaal vlak vinden de universiteiten en de hogescholen elkaar alleen maar op grond van de kwaliteit. Het is deze weg die we moeten volgen en niet deze van de formele discussie. Wanneer men op een diploma formeel de naam van de universiteit en die van de hogeschool vermeldt, strooit men de mensen zand in de ogen.

De voorzitter : Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. In essentie

Maes

verschillen we niet van mening over de organisatie van het hoger onderwijs. Mijn interpellatie kunnen we enigszins relativeren, want we worden alleen op de hoogte gebracht wanneer er klachten zijn. Ik zal me in de toekomst evenwel steeds afvragen of het verlenen van autonomie niet het tegenovergestelde effect zal hebben. De manier waarop bepaalde centrale organen zichzelf hebben bevoordeeld, is een aanfluiting.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is juist.

Mevrouw Nelly Maes : Nu blijkt dat men de leraren minder kan betalen, omdat men zichzelf heeft omringd met een administratief en bestuurlijk kader dat exorbitante weddenschappen kent. Dit was niet onze bedoeling. Dergelijke voorstellen van decreet zal ik in de toekomst alleen nog goedkeuren wanneer er een bepaalde grens en een maximum wedde in is opgenomen.

Vervolgens kom ik terug op de bruggen in het universitair onderwijs.

Minister Luc Van den Bossche : Dat is een apart verhaal. De samenwerkingsakkoorden kan ik opvragen, maar voor de bruggen moet ik de universiteiten raadplegen.

Mevrouw Nelly Maes : Ik spreek over de samenwerkingsakkoorden. Het peil heeft zowel een institutioneel als een persoonlijk aspect. Wat de Europese erkenningen betreft, rijst de vraag hoe een afgestudeerde kan bewijzen dat zijn diploma een bepaald niveau heeft.

Minister Luc Van den Bossche : Hiertoe is in een test voorzien. Tegenwoordig moeten alle kandidaten in de bedrijven een test afleggen.

Mevrouw Nelly Maes : Mijn bekommernis voor het hoger kunstsonderwijs blijft bestaan. Bepaalde scholen hebben het zeer goed gedaan. Ik denk hierbij aan het verschil tussen de Sint-Lucasschool en de Academie van Antwerpen. De Sint-Lucasschool waar men in het begin een driejarige technische opleiding genoot, behoort nu tot het HOLT-kunstsonderwijs, terwijl de Antwerpse Academie erop achteruitgaat.

Minister Luc Van den Bossche : Dit bewijst hoe zelfdiscipline tot welvaart kan leiden.

Mevrouw Nelly Maes : Graag vernam ik wanneer men een besluit zal nemen met betrekking tot het hoger instituut in Antwerpen.

De voorzitter : Ik stel voor om bij het geschetste probleem te blijven. Dit probleem maakt het voorwerp uit van een nieuwe interpellatie.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik wil even terugkomen op wat mevrouw Maes heeft gezegd met betrekking tot de centrale besturen. In het decreet met betrekking tot de autonomie van de hogescholen wordt eveneens in de mogelijkheid voorzien om een deel van de verantwoordelijkheid door te schuiven naar de departementen. Welnu, er zijn hogescholen die zeer centralistisch werken en die hun departementen sterk onder de knoet houden. Hierdoor raken bepaalde departementen die in het verleden een grotere autonomie genoten, danig gefrustreerd.

Minister Luc Van den Bossche : Dit is een bijna filosofische discussie. Het voorbeeld dat mevrouw Maes heeft aangehaald, heeft bij mij eveneens kwaad bloed gezet. Het verlenen van autonomie kan men vergelijken met het opvoeden van kinderen. Wellicht zullen ze een aantal dingen doen die ze beter niet zouden doen, maar hierdoor geven ze gestalte aan zichzelf. Wij vergissen ons ook wel eens. Voor de weddes een maximum bedrag vastleggen, zou oneerlijk zijn. Rekening houdend met de omvang van hun werkzaamheden en met het brio waarmee ze hun werk doen, zouden een aantal mensen dan te weinig verdienen. Een algemene reglementering brengt eveneens beperkingen. Het Brusselse systeem heeft als voordeel dat het uiterst conform is, maar toch zijn er knelpunten. Het systeem van de autonomie heeft dan weer als voordeel dat er minder knelpunten zijn, maar in dit geval zijn er meer misbruiken. Het is mogelijk dat bepaalde instellingen die we hebben gedecentraliseerd, gecentraliseerd gaan werken. Om dit te vermijden kunnen we decretaal een delegatie vastleggen, ik denk hierbij aan het hogeschooldecreet. In dit geval waren de instellingen zelf bevoegd voor de samenwerkingsakkoorden, maar de financiële bevoegdheid lag bij de raad van bestuur. De overheid behoudt alleen de controle op de kwaliteit, de wettelijkheid en de financiële orthodoxie.

Mevrouw Nelly Maes : Mijnheer de minister, door de spreiding van de opleidingen in de kunstensector kunnen we zelf geen initiatieven meer nemen.

Minister Luc Van den Bossche : Dit kan decretaal worden geregeld.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 17.30 uur.*
